

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

726.5

Szerző:

Cím: Tizenkét új plébánia

Hely

Idő

"1913"

Forrás:

Világ

Személy

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

348.325

1913

Tizenkét új plébánia

Csernoch és a szerzetesek

Budapest, április 30.

Néhány nappal ezelőtt pár soros hír hűzódott meg észrevétlenül a lapokban. Arról szólt ez a jelentéktelennek látszó híradás, hogy a budapesti esperesi kerület tavaszi gyűlést tartott, amelyen megjelent a hercegprimás és a primás távozása után a gyűlés résztvevői bizalmas értekezletet tartottak, amelyen a hercegprimás intencióinak megfelelően az új fővárosi plébániák beosztását vitatták meg. Ezzel az értekezlettel az új fővárosi plébániák előkészítésének ügye igen komoly stádiumba jutott. Amikor ez év január 30-án Csernoch János a székesfővárosi papság fogadtatása alkalmával úgy nyilatkozott, hogy a „fővárosban fennforgó szükségletek közt, melyeket lehetőleg ki kell elégíteni, a legelső az, hogy szaporítani kell a fővárosi plébániák számát,“ senki sem merete hinni, hogy ez a fenyegetés halálosan komoly és ily szédületesen rövid időn belül meg fog valósulni.

Ugy áll a helyzet, hogy Csernoch János csakugyan el van szánva a fővárosi plébániák számának szaporítására és pedig, mint teljesen beavatott helyről értesülünk, a jelenlegi tizenöt régi plébánia mellé tizenkét új plébániát fognak szervezni. A tervezet az új plébániák beosztására vonatkozólag már teljesen elkészült és a közeljövőben már a fővárosnak is módjában lesz véleményét nyilvánítani a hercegprimás terveiről. Az eddigi megállapodás szerint a főváros 27 plébánia kerületre lesz osztva és pedig a következő arányban:

1. Vár	3800	hivővel
2. Svábhegy (uj)	2000	„
3. Krisztina-tér	17000	„
4. Ciszterciák (uj)	13000	„
5. Tabán	13000	„
6. Felsőviziváros	12000	„
7. Alsóviziváros	5000	„
8. Országút	12000	„
9. Ujlak	13000	„
10. Óbuda	24000	„
11. Belváros	15500	„
12. Bazilika	28000	„
13. Karmeliták (uj)	26000	„
14. Tomory-tér (uj)	25500	„
15. Körönd (uj)	18000	„
16. Terézváros	27000	„
17. Rákosfalva (uj)	3200	„
18. Zugló (uj)	8000	„
19. Domonkosok (uj)	16000	„
20. Erzsébetváros	40000	„
21. Tisztviselőtelep	5500	„
22. Kálvária-tér (uj)	37000	„
23. Zichy—Rókus (uj)	26000	„
24. Józsefváros	40500	„
25. Ferencváros	27000	„
26. Lazaristák (uj)	29000	„
27. Kőbánya	27000	„

E felosztáshoz elkészült az új plébánia-szerzetesek kezére fogják átjatszani, hogy ilyen felállítási-manőver részletes térképe is, amely-keppen a fővárost megszabadítsák egy kegynek az a pikáns érdekessége, hogy a térkép auraságtól, a megszünt plébánia patronátusi jezsuitatörökvések teljes háttérbeszorítása mel-terheit azonban egy külvárosi új plébánia lett készült el. Az új plébániák felállításának fenntartására akarják fordítani.

első tervét még Péter Bangha, a minden lében

kanál jezsuita tudós készítette, aki „Modern tani. A régi plébániához, amelynek temploma lélekiség“ című könyvében annak a nézeté-a Szent István-bazilika, 35.500 hívő helyett nek adott kifejezést, egy-egy plébániába leg-zen-tenul csak 22.000 katolikus fog tartozni és pedig azok, akik a belvárostól a Lipót-kör-

feljebb 6000, vagy 10.000 hívő-létszámot lehet beosztani s e rendszer mellett Budapesten a 10.000-es maximumot véve alapul a már meglevő 15 plébánián kívül még 38 új plébániát, a 6000-es alapon pedig még 74 új plébániát kellene egyszerre felállítani. A derék jezsuita páter álma remélhetőleg sohasem fog megvalósulni, mint ahogy nem valósult meg a budapesti jezsuita szerzetnek az a reménye sem, hogy az új plébániák közül bizonyára egy nekik is fog jutni. Most már bizonyos, hogyha Csernochnak sikerülni fog a 12 új plébánia felállítását kierőszakolni, az új parókiák közül azonban nem jut egy sem a jezsuiták kezébe.

A svábhegyi új plébániát egyházmegyei pappal töltik be. A Svábhegyen különben is van már templom, meg pap is, itt tehát a plébánia felállítása semmi különösebb akadályba nem ütközik. A tabáni plébánia területéről szándékoznak kiszakítani a ciszterciák kelenföldi plébániáját, amelyhez a Fehérvári-ut környékén és a Lágymányoson lakó katolikusokat osztják be. Budára mindössze ezt a két új plébániát tervezik, annál több kerül azonban a pesti oldalra.

A belvárosi plébániákat a ferencendi

A Lipótvárost több részre fogják felosztani. A régi plébániához, amelynek temploma a Szent István-bazilika, 35.500 hívő helyett zentul csak 22.000 katolikus fog tartozni és pedig azok, akik a belvárostól a Lipót-kör-

utig, illetve a Wahrmann-utcáig laknak. Esetleg hozzá csatolják a VI. kerületből a Nagymező-utca és a VII. kerületből a Dob-utca és a Károly-körut által alkotott háromszög 6000 katolikus lakosát. Az V. kerületnek a Wahrmann-utcán túl levő része a VI. kerületnek a nyugati pályaudvartól kezdődő részeivel együtt fogja alkotni az új plébániát s miután a Huba-utcában már van a karmelitáknak temploma és rendháza, az új plébánia a karmelita barátok kezébe kerül. Ez az új szerzetes plébánia azonban csak a Hungária-körutig fog terjedni, onnan kezdve Újpestig egy új plébániát állítanak fel, még pedig a Tomory-téren s ehhez fog tartozni az Erdőtelek, a Felsőbikarét és az Angyalföld 26.000 katolikus. Ez a plébánia is szerzetesek kezébe kerül. A Tomory-téri plébánia jövedelmeivel a primás a nemrégiben ide telepített szaléziánus barátokat fogja megajándékozni.

A Terézváros ugyancsak felosztásra kerül. A Városligetben állítják fel az egyik új plébániát, amelynek határai nyugati állomás vasutvonalától az Andrássy-utig, illetve a Fasorig terjednek. A régi plébániáié maradna a Nagymező-utca, a nyugati vasutvonal és a Felsőerdősor-utca közt levő terület 24.000 katolikus lakója.

A VII. kerülettől elsősorban is Rákosfalvát és környékét szakítják el s miután itt már van templom is, meg pap is, könnyűszerrel felállítják az új plébániát. Új plébániát állítanak fel a Zuglóban is, amelynek temploma ugyan még nincs, de papja már van s a templomépítésre is tetemes összeget koldultak már össze. Az erzsébetvárosi anyaplébániától még egy tekintélyes részt szakítanak le, hogy jusson

egy plébánia a Domonkos-rendi szerzeteseknek is, akik a Thököly-uton a Lóverseny-tér mellett már építik a templomukat. A Domonkosok plébániájához fog tartozni az Arénától kifelé a Hungária-utig eső rész, továbbá az Istvánmező, a beépítendő Lóversenyter és a X. kerületi plébániához tartozó Laposdülő. Teljes erejével különösen a VIII. kerületi plébániára veti rá magát a hercegprimás. Azt ugyanis az egyház jelenlegi vezetői sohasem fogják megbocsátani, hogy a világnak ez a legnagyobb és legjobban jövedelmező — s jövedelmezőség tekintetében még némelyik egyházmegyei püspökséget is felülmuló — plébániája a kiközösített Hock János kezébe kerül. A 92.000 hívővel rendelkező plébániára nagyon sok embernek megfájult a foga s nem lehetetlen, hogy az egész új plébánia szervezési akciónak a Hock János józsefvárosi plébánossá váló megválasztása adta az impulzust. Most azután valóságos izekre fogják szétszedni a Hock János dominiumát, hogy évi 150—200 ezer koronára becsülhető jövedelmét a minimumra redukálják. A plébánia területéből kiszakítják a Kálvária-téri részt, ahol új plébániát állítanak fel. Ennek a plébániának a Tisztviselőteleptől a Köztemető környékének leszámításával a Duna felé a Teleki-tér, Mátyás-tér és a Gólya-utca lesznek a határai. Új plébánia kerül a Rókus-környékére is. E plébániához esetleg egy kis részt hozzácsatolnak a VII. kerületből is, amelynek hívői a Szegényház-téri plébánia templomtól messze laknak. Ugy tervezik, hogy a fővárostól megkapják az előbb-utóbb lebontásra kerülő Rókus telkét s ezen a helyen felépítenék a tervbe vett gróf Zichy-Nándor-émléktemplomot, amely a főváros egyik legnagyobb szabású temploma lenne

Már annyira biztosak abban, hogy a rovaros hozzá fog járulni ehhez a tervhez, hogy a templom elé odatervezték gróf Zichy Nándor szobrát is. A Szent Rókus—Zichy-templom körzetének a Dob-utca, Erzsébet-körut, Rákóczi-ut és Károly-körut alkotják a határait a VII. kerületben, a VIII. kerületben pedig a Rákóczi-ut, József-körut, Üllői-ut és Muzeum-körut. Így aztán a régi józsefvárosi plébániának nem marad más rész, mint amit a József-körut, a Népszínház-utca, Mátyás-tér Szigetvári-utca és Üllői-ut zárnak körül.

A Ferencvárost két részre fogják osztani. A régi plébánia az Üllői-ut és a Duna között egészen a Ferenc- és Ipar-utcáig terjedne, míg a kerület többi részét egészen a város határáig, a Gyep-utcai lazarista atyáknak adják.

Kőbánya, amelytől a Tisztviselő-telepet és Rákosfalvát már elszakították, megmarad a régi beosztás mellett, csak a hivek száma fog 27.000-re leapadni.

Csernoch János figyelme arra is kiterjedt, hogy gondoskodjék a tizenkét új plébánia fenntartásáról is. A hercegprimás ur kegyes volt. Mindössze csak két újabb kegyuraság terheit szándékozik a főváros vállaira rakni, mintha bizony a főváros nem eleget költött volna eddig is, templomokra, papokra és szerzetesekre. A főváros kötelessége volna ezentúl a zuglói és tisztviselő-telepi új plébániák fenntartásáról gondoskodni, ha a közgyűlés is hozzájárul a hercegprimás ur terveéhez. A rókusi-plébánia kegyuraságát a hercegprimás vállalná, csak a templomtelket adja hozzá a főváros. Hat plébániát a szerzetesek kapnak meg, akik nem reflektálnak a kegyuri támogatásra, megélnék a stólaból is. Eddig stóla nélkül is pompásan éltek, nagy vagyont gyűjtöttek össze, hát még ezután, amikor még stóla is lesz a primás

ur őmagasságának kegyelméből. A még gazdátlan három plébánia terheit *a vallásalappal*, esetleg valamelyik nagyjövedelmű egyházi javadalommal szándékoznak viseltetni.

A vallásalap nem az egyházé ugyan, de azért Csernoch János atyai szeretettel rendelkezik vele, s így lassanként mégis csak sikerül betelepíteni a fővárost papokkal és plébániákkal, amelyekből most már sokkal több lesz, mint kórházakból. Pedig erre sokkal nagyobb szükség lenne.